

Profesor Pavel Bravený jubilant

Prof. MUDr. Pavel Bravený, CSc., brněnský rodák, oslavil 25. ledna 2011 80. narozeniny. Patří k výrazným osobnostem naší vědy. Brněnský fyziolog, který se věnoval kardiologickému výzkumu, přesáhl svým přínosem nesmazatelně hranice České republiky. A to i přes to, že do jeho životních cílů zasáhly zvraty spojené s osudy naší země. Pavel Bravený však všechny těžkosti překonával s nadhledem, optimizmem a smyslem pro humor. Mimo jiné snad i proto, že je osobností, snad mohu říci, renezanční, s mnoho zájmy a všestranným vzděláním. Vedle fyziologie je jeho největší láskou výtvarná činnost. Brněnská akademická veřejnost ho zná z četných výstav a desítky brněnských lékařů mají ve svých domovech jeho půvabné, radost navozující obrazy.

Vraťme se však na počátek jeho životní cesty. Po ukončení studií na Lékařské fakultě v Brně nastoupil na umístěnku na gynekologické oddělení do Nových Zámků, ale velmi rychle se vrátil na svou alma mater na Fyziologický ústav, který vedl prof. MUDr. Vladislav Kruta, DrSc. Nebyla to náhoda. Pracoval tu již jako medik a prof. Kruta vypsal konkurz na místo asistenta, který Bravený podle očekávání vyhrál. Tehdy začala jejich spolupráce, která trvala až do roku 1969. Pro Braveného to bylo nejplodnější vědecké období. Současná generace lékařů považuje výklad vztahu mezi srdečním rytmem a stažlivostí na základě restituce a extrasystolické potenciace srdeční kontraktility za samozřejmost a netuší, že jednotliví výklad řady těchto jevů formulovali právě Bravený a Kruta.

Šťastné období úspěchů ve vědecké práci a politického uvolnění v 60. letech minulého století otevřelo Bravenému možnost zúčastnit se kongresů v zahraničí a vycestovat na delší pobyty ve významných laboratořích. Pracoval na amsterodamské kardiologické kli-

nice a na farmakologii Harvardovy univerzity v Bostonu. Během amerického pobytu spolupracoval na významné studii o inotropním vlivu kofeinu. V období, kdy již byl zkušený vědecký pracovník s bohatým myšlenkovým potenciálem, byla jeho práce násilně ukončena. Po okupaci Československa v roce 1968 přišlo období „normalizace“. Prof. Kruta podepsal výzvu 2 000 slov a byl nuceně penzionován. Doc. Bravený, nestraník, se při prověrkách od svého učitele nedistancoval a bylo rozhodnuto, že nemůže dále působit na studenty a nemůže zůstat na fyziologickém ústavu. V následujících letech (1972–1990) pracoval jako vědecký pracovník v Laboratoři patofyziologie krevního oběhu při II. interní klinice FN u sv. Anny v Brně. Pracoval ještě dále se svým spolupracovníkem z fyziologie doc. MUDr. J. Šumberou, CSc., na monografii o elektromechanických vztazích v srdeční buňce, ve které včlenili vlastní poznatky do aktuálního chápání činnosti srdce. Tato monografie „Stažlivost myokardu a její stupňování na buněčné úrovni“ vyšla v roce 1974. Samozřejmě se zapojil do práce na novém pracovišti, s MUDr. L. Vackem, CSc., na studiu humorálního řízení mikrocirkulace, s kardiologickou skupinou prof. MUDr. I. Dvořáka, DrSc., na neinvazivní diagnostice ischemické choroby srdeční. Začlenění do práce na II. interní klinice přijímal jako vlastní obohacení a naopak rozvíjel přístup k vědecké práci svých kolegů. Vážil si spolupráce s prof. MUDr. Milošem Štejfou, DrSc., řada mladších kolegů si vážila spolupráce s ním a jsou dosud jeho přáteli. Byl nadále činný jako organizátor vědecké komunity pracovníků, které spojoval zájem o problematiku, nikoliv profesní zařazení, a v roce 1972 se podílel na založení Komise experimentální kardiologie, které předsedal 25 roků.

Braveného postavení mezinárodně uznávaného odborníka mu umožnilo získat v letech 1982–1986 pozici profesora fyziologie na Univerzitě v Kuvaity. Opět učil, zapojil se do výzkumu a účastnil se kongresů a konferencí v mnoha zemích světa od USA přes řadu evropských zemí, Indii, Malajsii, po Austrálii a Nový Zéland. P. Bravený je autorem téměř 200 odborných prací, 4 monografií a více než 200 příležitostných, populárně vědeckých a esejistických článků.

Politické změny v roce 1989 otevřely prof. Bravenému zpět dveře na Lékařskou fakultu Univerzity J. E. Purkyně, brzy již opět Masarykovy univerzity. Stal se přednostou Fyziologického ústavu LF MU, v roce 1990 proděkanem pro zahraniční styky, po půl roce děkanem LF, v roce 1992 prorektorem pro vědu a výzkum. Během 6 let v této funkci neznal odpočinku. Byla to doba nového navazování zahraničních styků, obnovování akademických tradic, nového systému financování, nového hodnocení výzkumu, rekonstrukce nevyhovujících budov univerzity a začala se řešit výstavba kampusu Lékařské a Přírodovědecké fakulty MU. A přišlo také uznání ze strany vědecké komunity i univerzity. V roce 1995 předsedal světovému kongresu mezinárodní společnosti pro výzkum srdce. Je čestným členem České lékařské společnosti J. E. Purkyně, České fyziologické společnosti, Československé kardiologické společnosti, členem České lékařské akademie, In-

ternational Academy of Cardiovascular Sciences a International Society for Heart Research. Pracoval v řadě domácích komisí a rad v oblasti organizace vědy. Je nositelem Zlaté medaile Masarykovy univerzity, její Lékařské fakulty, Ceny Nadace Universitas Masarykiana, Ceny Ministerstva školství, Laufbergerovy medaile a Libenského medaile.

Přicházíme do současného období a vracíme se trochu ke kořenům. Profesor Kruta byl Pavlu Bravenému vzorem nejen jako vědec, jako osobnost, ale i vztahem k historiografii vědy. Zejména v posledním období, kdy Pavel Bravený

působí na Fyziologickém ústavu jako emeritní profesor, se soustředil na sepsání životopisných monografií dvou významných osobností brněnské lékařské fakulty. První monografie je věnována profesoru Janu Babákovi, zakladateli Masarykovy univerzity, Lékařské fakulty i Fyziologického ústavu. Nepřekvapí nás, že druhá monografie je věnována profesoru Krutovi.

Profesor Bravený se stále zajímá o práci mladých kolegů. Rád jim předává své zkušenosti a napomáhá osobními kontakty, které jsou v odborném růstu na počátku vědecké kariéry také

důležité. Se svým neutuchajícím optimismem je stále mladý.

Vážený pane profesore, milý Pavle, dovoluji si ti za nás všechny, kteří jsme měli to štěstí, že jsme se v některém období Tvého pestrého života s Tebou setkávali – a bylo nás hodně – popřát do dalších let pevné zdraví a radost z vědy, malování a ze života.

prof. MUDr. Nataša Honzíková, CSc.

www.med.muni.cz

e-mail: nhonziko@med.muni.cz

Doručeno do redakce: 18. 1. 2011

